

ФИНТЕК БА РЕГТЕК

СЭНДБОКС ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ОРЧНЫ ХӨГЖИЛ, ДЭВШИЛ

Сэндбокс орчин нь анх 2016 онд Их Британи улсад үүсэж хөгжсөн бөгөөд тухайн улсын туршлагад үндэслэн олон улс орнууд сэндбокс зохицуулалтын орчныг шинээр нэвтрүүлсээр байна. Дэлхийн банкны 2020 оны судалгаанаас харахад сэндбокс зохицуулалтыг санхүүгийн зохицуулалтын хэлбэрээс хамааран төв банк, эсхүл санхүүгийн зохицуулагч байгууллага нь хариуцан хэрэгжүүлдэг бөгөөд бодлогод суурилсан, инновацад суурилсан, сэдэвчилсэн, хил дамнасан зэрэг түгээмэл 4 төрлийн сэндбокс зохицуулалтын орчинд улс орнууд шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ туршиж байна (Хүснэгт). Зарим улс орнууд нь бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ салбарын онцлогоос хамааруулан 2-оос 3 өөр сэндбоксын орчныг нэвтрүүлжээ. Тухайлбал, сэндбоксын эрх зүйн орчныг анх бүрдүүлсэн Их Британи улс нь 2020 онд нэмж дижитал сэндбоксыг бий болгосон бөгөөд олон нийтэд нээлттэй мэдээллийн багцад нэвтрэх, түүнийг ашиглах боломжийг олгох чиглэлийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хөгжүүлэлтийн дэмжин ажиллаж байна.

Харин Хонг-Конг улс нь даатгал, үнэт цаас болон төлбөр тооцоо санхүүгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ туршдаг 3 төрлийн сэндбокс зохицуулалтын орчинтой бол Сингапур улс нь 2016 онд сэндбокс, 2019 онд сэндбокс экспресс, 2022 онд

сэндбокс пласыг нэвтрүүлэн үйл ажиллагаа явуулж байна. Үүний сэндбокс нь шинээр нэвтэрч буй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний эрсдэл болон үр ашгийг илүү нарийвчлан судлах шаардлагатай харьцангуй нарийн төвөгтэй бизнес загвар бүхий бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг турших сэндбокс орчин бол сэндбокс экспресс нь харьцангуй бага эрсдэлтэй, зах зээлд танигдсан, сэндбоксод туршигдах хүрээ, мөрдөх хязгаарлалт, тавигдах шаардлагууд нь урьдчилсан тодорхойлох боломжтой бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг туршдаг орчин юм. Энэ сэндбоксын туршилтын хугацаа нь өмнөх сэндбокстой харьцуулахад харьцангуй богино байдаг. Харин сэндбокс плас нь санхүүгийн шинэ технологи, финтек компаниудад бодлого зохицуулалт болон санхүүгийн туслалцаа үзүүлэх зорилготой нэг цэгийн үйлчилгээ юм. Энэ нь уламжлалт сэндбокстой харьцуулахад хөгжлийн хувьд илүү эрт үедээ яваа компаниуд оролцох боломжтой бөгөөд хөрөнгө оруулалт, санхүүжилтийн дэмжлэгийг үзүүлдгээрээ онцлогтой.

Хүснэгт. Олон улсын сэндбоксын төрлүүд

Бодлогод суурилсан сэндбокс	Инновацад суурилсан сэндбокс	Сэдэвчилсэн сэндбокс	Хил дамнасан сэндбокс
<p>Тодорхой зохицуулалт эсхүл бодлогын нөлөөг үнэлэх зорилгоор бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг туршдаг сэндбокс орчин.</p>	<p>Зохицуулалттай зах зээлд гарах зардлыг бууруулж, шинэ бизнесийн загваруудын зах зээлд амьдрах чадварыг шалгах боломжийг олгож, инновацийг дэмждэг сэндбокс орчин.</p>	<p>Тодорхой бодлого, инновацийн хөгжлийг хурдасгах, эсхүл тодорхой нэгэн дэд салбар, хүн амын тодорхой бүлэгт чиглэсэн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хөгжлийг дэмждэг сэндбокс орчин.</p>	<p>Санхүүгийн байгууллагуудын хил дамнасан үйл ажиллагааг дэмжихийн зэрэгцээ зохицуулагч байгууллагуудын хамтын ажиллагааг дэмжих зорилготой сэндбокс орчин.</p>

Түүнчлэн, сэдэвчилсэн сэндрбок зохицуулалтын орчинтой улсуудын нэг нь Энэтхэг улс юм. Энэтхэгийн төв банк нь 2019 онд "Бага дүнтэй төлбөрийн гүйлгээ", 2020 онд "Хил дамнасан төлбөрийн гүйлгээ", 2021 онд "Бичил, жижиг, дунд үйлдвэрийн зээл" сэдвийн хүрээнд сэндрбоксоод орох хүсэлт ирүүлэхийг уриалсан бол 2022 онд "Санхүүгийн луйвраас урьдчилан сэргийлэх, бууруулах" сэдвийг зарлан дараах 6 хүсэлт гаргагчийг сэндрбок зохицуулалтын орчинд оруулсан бөгөөд сэндрбоксын туршилт 2023 оны 2 дугаар сараас эхэлнэ хэмээн мэдээлсэн:

- ◆ **Bahwan CyberTek компани:** Bahwan Cybertek компанийн 'rt360 бодит цагийн хяналтын систем' нь зээлийн дансны гүйлгээ, процессыг тасралтгүй, бодит цаг хугацаанд хянах цогц хяналтын механизм юм.
- ◆ **Credirwatch компани:** Энэхүү компанийн сэндрбок орчинд санал болгож буй 'Credirwatch EWS' мэдээллийн аналитик шийдэл нь зээлдэгчдэд үүссэн хүндрэлийн анхны шинж тэмдгийг илрүүлэхийн тулд төрийн болон хувийн мэдээллийн эх сурвалжийн мэдээллийг харж зээлийн хяналт, залилан мэхлэлтийг тодорхойлох эрт дохиоллын систем юм.
- ◆ **enStage Software (Wibmo) компани:** Энэхүү компанийн сэндрбок орчинд санал болгож буй 'Trident FRM' бүтээгдэхүүн нь хэрэглэгчдийн эрсдэлийн үнэлгээнд үндэслэн OTP-гүйгээр бага дүнтэй гүйлгээ хийх эрсдэлд суурилсан баталгаажуулалтын шийдэл юм.
- ◆ **HSBC компани:** Энэхүү компанийн сэндрбок орчинд санал болгож буй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ нь хиймэл оюун ухаан болон машин сургалтад суурилсан дэвшилтэт технологиор дамжуулан гүйлгээ, контекстийн мэдээллийг ашиглан банк, санхүүгийн байгууллагуудын хамтын ажиллагаанд үндэслэн картын бус луйврыг илрүүлдэг.
- ◆ **napID Cybersec компани:** Энэхүү компанийн сэндрбок орчинд санал болгож буй "napID Fraud Filter Layer" бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ нь нэвтрэх маягт, төлбөрийн маягт, АТМ, ПОС машинуудыг түгжих, үүнийг зөвхөн эрх бүхий хэрэглэгч napID Zero-Factor Authenticator программаар дамжуулан гүйлгээг эхлүүлэх боломжийг олгоно.
- ◆ **Trusting Social компани:** Энэхүү компанийн сэндрбок орчинд санал болгож буй "Trusting Social CI & AV" бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ нь хэрэглэгчийн оршин суугаа болон оффисын хаягийг урьдчилан таамаглахын тулд

хэрэглэгчийн утас ашиглалт, байршлын дохио болон бусад параметрууд дээр хиймэл оюун ухааны алгоритмуудыг ажиллуулж хаяг, байршлыг тогтоодог.

Цаашлаад, 2022 оны 12 сард Economic Times сэтгүүлийн мэдээлснээр Телангана мужийн засгийн газар нь Вэб 3.0-д суурилсан сэндрбок зохицуулалтыг орчныг нэвтрүүлэхэд бэлэн болж, сэндрбок зохицуулалтын орчин олон улсад нэгээр нэмэгдэж байна. Вэб 3.0 сэндрбок зохицуулалтын орчин нь оролцогч талуудад бүтээгдэхүүнээ турших, зохицуулагчдын зүгээс хүсэлтийг баталгаажуулах платформоор хангах зорилготой бөгөөд төвлөрсөн бус өгөгдөл, мэдээллийн нууцлал, аюулгүй байдлыг хангасан, найдвартай хадгалалт, хамгаалалт бүхий блокчэйн суурилсан орчин юм. Энэхүү Вэб 3.0 сэндрбоксоор дамжуулан старт-ап компаниуд өөрсдийн шийдлээ аюулгүй орчинд танилцуулж, зөв зохицуулалтын дэмжлэг, удирдамжийг хүлээн авах боломжтой бөгөөд энэ нь дэлхий нийтийн болон Энэтхэг улсын Вэб 3.0 салбарт томоохон түлхэц болно хэмээн бодлого боловсруулагчид үзэж байна.

Мөн Вэб 3.0 сэндрбок орчинд шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг туршсанаар тодорхойгүй, инновацад саад болж буй нөхцөл байдлыг тодорхойлох боломжтой болж зохицуулагч байгууллагын зүгээс бодит байдалд нийцсэн зохицуулалтын орчныг бүрдүүлэх боломж нээгдэж буй. Харин оролцогчдын зүгээс Веб 3.0 сэндрбоксоор дамжуулан старт-ап шаардлагатай өөрчлөлтүүдийг эрт үе шатанд хууль тогтоомжид нийцүүлэн хийх ба тодорхой бус байдлаас үүдэлтэй алдагдалд орохоос сэргийлэх боломжтой гэдгийг онцолжээ. Ийнхүү дээр дурдсанчлан, улс орнууд өөрийн зах зээл, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний онцлогт тохируулан сэндрбок зохицуулалтын орчныг шинээр бий болгон өргөжүүлж байна.